

Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har den 20 mars 2003 anmodat övriga utskott att yttra sig över regeringens skrivelse 2002/03:75 *Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen*. Redogörelsen omfattar huvudsakligen regeringsbeslut under tiden den 1 januari–den 31 december 2002.

Motionsförslag

Två motioner har väckts med anledning av regeringens skrivelse.

I motion 2002/03:K6 av Gunnar Hökmark m.fl. (m) anges att regeringen under den senaste mandatperioden underlåtit att efterkomma riksdagens beslut i ett stort antal ärenden. Enligt motionärerna är det viktigt att regeringen uppfyller de mål som riksdagen sätter upp och som det finns en politisk majoritet för så att inte allmänhetens tilltro till det politiska systemet urholkas.

I motion 2002/03:K7 av Helena Bargholtz m.fl. (fp) begärs, mot bakgrund av några exempel på ärendehandläggning, att rutinerna skärps för att verkställa riksdagens beslut. Motionärerna framhåller att i de fall särskilda skäl finns för att regeringen inte kan följa ett av riksdagen fattat beslut, bör regeringen skyndsamt meddela riksdagen detta och för riksdagen noggrant redovisa skälen härför.

Utskottets överväganden

Uppföljning av tidigare yttrande

Trafikutskottet har som ett led i arbetet med uppföljning och utvärdering under senare år ägnat en ökad uppmärksamhet åt regeringens redogörelser för riksdagens skrivelser till regeringen. Under år 2002 anmärkte ett trafikutskott på att regeringen enligt sin redogörelse hade slutbehandlat ett ärende med tillkännagivande från riksdagens sida om åtgärder för ökad säkerhet för

barn i trafiken trots att de åtgärder som riksdagen efterlyst enligt utskottets mening inte syntes vara genomfört (2001/02:TU3y). Utskottet konstaterar nu att enligt årets redovisning har denna riksdagsskrivelse med tillkännagivande omregistrerats och anges vara under beredning (rskr. 2000/01:249).

I sitt yttrande våren 2002 framhöll trafikutskottet vidare att regeringens redogörelse inte var helt lättillgänglig och förde fram olika synpunkter på hur skrivelsen skulle kunna förbättras. Även andra utskott har i sina yttranden till konstitutionsutskottet redovisat synpunkter på hur förbättringar skulle kunna åstadkommas. Utskottet konstaterar att årets redovisning följer tidigare uppläggning. Enligt vad utskottet erfarit pågår dock ett beredningsarbete om hur regeringens redogörelse kan vidareutvecklas. Enligt utskottets mening är det angeläget att detta arbete slutförs och resulterar i en mer lättillgänglig och användbar produkt.

Årets redovisning omfattar 26 riksdagsskrivelser från trafikutskottet

I regeringens redogörelse redovisas sammanlagt 26 riksdagsskrivelser i frågor som behandlats i trafikutskottets betänkanden. Som framgår av följande sammanställning redovisas tolv av dessa som slutbehandlade.

Riksmöte	Antal skrivelser	Slutbehandlade	Ej slutbehandlade
1994/95	1	–	1
1997/98	5	2	3
1998/99	1	1	–
1999/2000	6	2	4
2000/01	3	1	2
2001/02	8	5	3
2002/03	2	1	1
Summa	26	12	14

Trafikutskottet anser att regeringens redogörelse i huvudsak ger en god bild av de åtgärder som regeringen vidtagit och beredningsläget för de ärenden som inte är slutbehandlade. Utskottet har därför inte funnit anledning till några erinringar mot den formella registreringen av de riksdagsbeslut som fattats med anledning av betänkanden från trafikutskottet.

Behandling av tillkännagivanden

I redogörelsen redovisas att riksdagen med anledning av betänkanden från trafikutskottet gjort 22 tillkännagivanden till regeringen i 18 skrivelser, varav ett tillkännagivande hanteras i två departement. Som framgår av följande sammanställning anges tio riksdagsskrivelser med tillkännagivanden som ej slutbehandlade.

Riksdagsskrivelse	Tillkännagivande	Beslutsläge
1994/95:232	Återinförande av det statliga fritidsbåtsregistret	Ej slutbehandlad
1997/98:11	Minskning av antalet mottagningsorter för förarprov	Slutbehandlad
1997/98:161	Kontroll av lastsäkring	Slutbehandlad
1997/98:192	Medicinska krav för taxiförare	Ej slutbehandlad
1997/98:266	Energi- och koldioxidskatt	Ej slutbehandlad
1998/99:197	Övergripande trafiksäkerhetsåtgärder (Inrättande av en vägtrafikinspektion)	Slutbehandlad
1999/2000:147	Vägverket, Banverket och miljön (avser Miljödepartementets ansvarsområde)	Slutbehandlad
1999/2000:148	Vägverket, Banverket och miljön (avser Näringsdepartementets ansvarsområde)	Slutbehandlad
1999/2000:166	Inrättande av trafikofferrjurer Ansvaret för lastsäkring	Ej slutbehandlad
1999/2000:189	Tillsynsmyndighetens roll på teleområdet	Ej slutbehandlad
1999/2000:238	Påföljdssystem för utländska fordonsförare	Ej slutbehandlad
2000/01:158	Sjöfartsinspektionens tillsyn	Ej slutbehandlad
2000/01:249	Ökad säkerhet för barn i trafiken Åtgärder mot telefonering under bilkörning	Ej slutbehandlad
2000/01:251	Bilprovningens verksamhet och effektivitet Avgränsningen av den konkurrensutsatta verksamheten Ägarnas styrning av bolaget Flygande inspektioner och ökad trafiksäkerhet	Slutbehandlad
2001/02:125	Översyn av farledsavgifterna	Ej slutbehandlad
2001/02:127	Statliga garantier för att återställa försäkrings-skyddet inom flygbranschen	Slutbehandlad
2001/02:195	Åtgärder mot s.k. "svarttaxi"	Ej slutbehandlad
2001/02:280	Amatörbyggda och ombyggda fordon	Slutbehandlad

Trafikutskottet konstaterar att regeringens redogörelse avspeglar riksdagens tillkännagivanden på ett korrekt sätt. Som framgår av ovanstående sammanställning finns det dock ett antal riksdagsskrivelser med tillkännagivanden som inte är slutbehandlade, trots att flera år förflutit sedan de aktuella riksdagsbesluten togs. Ett tillkännagivande om återinförande av ett statligt fritidsbåtsregister bereds sålunda alltjämt trots att riksdagsbeslutet fattades för åtta år sedan. Vidare finns det tre tillkännagivanden som bereds sedan fem år förflutit sedan riksdagsbesluten. Av regeringens redogörelse framgår att för det äldsta ärendet kommer Sjöfartsverket på regeringens uppdrag senare i vår att redovisa en utredning om bl.a. de tekniska, administrativa och ekonomiska förutsättningarna för ett fritidsbåtsregister. Även för övriga tillkännagivanden redovisas pågående eller planerade aktiviteter som motiv för att riksdagsskrivelserna ännu inte är slutbehandlade.

Utskottet konstaterar att flera av riksdagens tillkännagivanden rör komplicerade spörsmål som kräver en omsorgsfull beredning. Med anledning av den tidsutdräkt som gått sedan riksdagen fattat sina beslut vill utskottet ändå understryka betydelsen av att riksdagsskrivelser med tillkännagivanden hanteras skyndsamt. Att riksdagsskrivelser med tillkännagivanden inte är slutbehand-

lade efter många år är inte något som bör förekomma annat än i undantagsfall. Utskottet delar därmed den uppfattning som kommit till uttryck i tidigare betänkanden från konstitutionsutskottet i dessa frågor liksom i de nu aktuella motionerna 2002/03:K6 (m) och 2002/03:K7 (fp) om vikten av att regeringen noggrant följer de beslut som riksdagen fattar.

Trafikutskottet har förståelse för att det i olika frågor kan finnas skäl för att ett genomförande av riksdagens beslut, med hänsyn till exempelvis förändrade förutsättningar, inte kan ske i den form som ursprungligen var avsett. Som framhålls i motion 2002/03:K7 (fp) bör dock regeringen i så fall skyndsamt meddela riksdagen detta och noggrant redovisa skälen för dröjsmålet. Enligt utskottets mening bör regeringen i dessa fall ange sin bedömning när skrivelsen bedöms komma att slutbehandlas. Enligt trafikutskottets mening är det därför angeläget att rutinerna för genomförande av riksdagens beslut ses över.

Tillkännagivanden som redovisas som slutbehandlade

Trafikutskottet har särskilt granskat de tillkännagivanden som redovisas som slutbehandlade där någon redovisning inte tidigare har lämnats till riksdagen. Enligt utskottets mening är det lämpligt att regeringen återkommer till riksdagen med en tydlig redovisning med anledning av de av riksdagen fattade tillkännagivandena. Beroende på tillkännagivandets art kan dock ett enklare förfarande i vissa fall vara lämpligt och redovisningen göras i samband med den aktuella årliga redogörelsen för riksdagsskrivelserna. Mot bakgrund av denna övergripande bedömning vill utskottet lyfta fram regeringens redovisning av två riksdagsskrivelser med tillkännagivanden.

Vägtrafikinspektionen

I regeringens redogörelse anges att riksdagsskrivelsen 1998/99:197 om inrättande av en vägtrafikinspektion är slutbehandlad. I skrivelsen anges att regeringen beslutat om en förordning om ändring i förordningen (1997:652) med instruktion för Vägverket att inrätta en vägtrafikinspektion inom ramen för Vägverkets organisation.

Utskottet vill med anledning härav erinra om att det aktuella tillkännagivandet grundas på ett betänkande där ett enigt trafikutskott framhöll följande (bet. 1998/99:TU9, s. 13):

Regeringen bör enligt utskottets mening låta utreda inrättandet av en för vägtrafiken fristående vägtrafikinspektion – med uppgift att nå, och dela med sig av, en ökad kunskap om trafikolyckornas orsaker – samt återkomma till riksdagen med förslag därom.

Utskottet noterar att frågan om inrättandet av vägtrafikinspektionen i enlighet med riksdagens ställningstagande har föregåtts av ett utredningsarbete som redovisats i betänkandena SOU 2002:65 och SOU 2002:23, vilka också blivit föremål för remissförfarande. Någon redovisning av utredningsarbetets och remisshanterings resultat eller förslag om inrättande av en fristående vägtrafikinspektion har dock inte förelagts riksdagen. Däremot har regeringen i

budgetpropositionen för år 2003 angett att man bereder ett förslag om att införa en vägtrafikinspektion i Vägverkets organisation. Vidare redovisas att om inspektionen eventuellt införs kommer regeringen att utse dess chef för att säkerställa dess självständiga roll.

Med hänsyn till att tillkännagivandet avsåg att regeringen borde återkomma till riksdagen med förslag om inrättande av en fristående vägtrafikinspektion kan ifrågasättas om skrivelsen bör anges som slutbehandlad. Samtidigt kan hävdas att riksdagen genom årets budgetproposition har informerats i frågan och därmed getts en möjlighet att reagera mot regeringens avsiktsförklaring.

Enligt utskottets mening är det angeläget att riksdagens tillkännagivanden hanteras omsorgsfullt. Har riksdagen efterlyst utredningsarbete och förslag i en fråga bör också resultatet och regeringens ställningstagande tydligt redovisas för riksdagen. Med hänsyn inte minst till den strategiska betydelse som trafikutskottet har tillmätt inrättandet av en fristående vägtrafikinspektion för trafiksäkerhetsarbetet anser utskottet därför att regeringen borde ha återkommit till riksdagen med en redovisning av det aktuella utredningsarbetet, remissutfallet och sina bedömningar i frågan.

I sammanhanget kan nämnas att utskottet i betänkande 2002/03:TU4 *Trafiksäkerhet* förutsatt att regeringen för riksdagen snarast lägger fram en samlad redovisning av vilka åtgärder som erfordras för att nå trafiksäkerhetsmålen. I samma betänkande framhålls vidare betydelsen av att vägtrafikinspektionens verksamhet följs upp i syfte att bl.a. följa hur dess oberoende roll utvecklas. Utskottet förutsätter att det i den förutskickade redovisningen av trafiksäkerhetsarbetet kommer att ingå en närmare redogörelse för vägtrafikinspektionens verksamhet i enlighet med de ställningstaganden som riksdagen tidigare har meddelat.

AB Svensk Bilprovning m.m.

I riksdagsskrivelse 2000/01:251, med anledning av utskottsbetänkandet *Bilprovningen, fordonskontrollen och trafiksäkerhet* (bet. 2000/01:TU14), behandlades en granskningsrapport från Riksdagens revisorer jämte följdmotioner. Genom detta riksdagsbeslut riktades fyra tillkännagivanden till regeringen om bilprovningens verksamhet och effektivitet, avgränsningen av den konkurrensutsatta verksamheten, ägarnas styrning av bolaget samt om flygande inspektioner och ökad trafiksäkerhet. I regeringens redogörelse redovisas vidtagna åtgärder under de olika momenten och skrivelsen redovisas mot denna bakgrund som slutbehandlad.

Enligt vad utskottet erfarit har ett omfattande förändringsarbete genomförts inom Aktiebolaget Svensk Bilprovning som i huvudsak synes väl avspegla riksdagens beslut och det utvecklingsarbete som Riksdagens revisorer efterlyst. Den redovisning som återges i regeringens redogörelse över vidtagna åtgärder är dock inte helt lättillgänglig.

Exempelvis när det gäller tillkännagivandet om AB Svensk Bilprovningens verksamhet och effektivitet hänvisas till att regeringen behandlat denna fråga

i proposition 2001/02:130 *Fordonslag, m.m.* (s. 94–95). Utskottet konstaterar att den åsyftade propositionstexten behandlar den tillsyn som Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC) utövar. Det aktuella tillkännagivandet har dock en vidare innebörd genom att det även behandlade effektivitetsmätningar och efterlyste jämförelser mellan olika besiktningstationer.

När det gäller tillkännagivandet om ägarnas styrning av bolaget hänvisas till den redogörelse som lämnades i 2002 års redogörelse för företag med statligt ägande (skr. 2001/02:120). I den aktuella skrivelsen redovisas allmänt vad som gäller om regeringens styrning av de statliga bolagen. För AB Svensk Bilprovning anges ingen särskild information om ägarnas styrning.

Som ett annat exempel kan nämnas att när det gäller s.k. flygande inspektioner och ökad trafiksäkerhet gav riksdagen regeringen till känna vad utskottet anfört *dels* om en analys av orsakerna till att verksamheten inte fått avsedd omfattning och till att verksamhetsutfallet uppvisar stora länsvisa variationer, *dels* om åtgärder för en förstärkt samordning av verksamheten, *dels* om möjligheterna till en ytterligare utglesning av den periodiska fordonskontrollen. I regeringens aktuella redovisning anges följande information: ”Med utgångspunkt i Vägverkets förslag har ett samarbete inletts mellan Vägverket och Rikspolisstyrelsen för att förbättra de flygande inspektionerna.” I motsvarande redovisning för år 2002 angavs att Vägverket presenterat en utredning i ärendet med förslag till åtgärder som bereds inom Regeringskansliet. Varken av årets eller fjolårets redovisning framgår dock vilka åtgärder som övervägs och därmed inte heller vad riksdagens tillkännagivande mer konkret har resulterat i.

Enligt utskottets mening är det mot denna bakgrund inte helt enkelt för riksdagen att få en samlad bild av vilka åtgärder som vidtagits med anledning av den aktuella riksdagsskrivelsen med fyra tillkännagivanden om bilprovningens verksamhet. Med tanke på att riksdagsbeslutet grundade sig på en samlad revisionsrapport från riksdagens revisorer bör enligt utskottets mening, inom ramen för den fortsatta utvecklingen av regeringens redogörelse, övervägas hur en mer sammanhållen och användarinriktad information fortsättningsvis kan ges av liknande riksdagskrivelser med tillkännagivanden.

Stockholm den 29 april 2003

På trafikutskottets vägnar

Claes Roxbergh

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Claes Roxbergh (mp), Carina Moberg (s), Elizabeth Nyström (m), Jarl Lander (s), Erling Bager (fp), Hans Stenberg (s), Krister Örnfjäder (s), Johnny Gylling (kd), Karin Svensson Smith (v), Claes-Göran Brandin (s), Monica Green (s), Sven Bergström (c), Kerstin Engle (s), Jan-Evert Rådström (m), Christer Winbäck (fp) och Ulla Löfgren (m).